

עין משפט
גזר מצוה

צה:

וּמוֹקְמִינָן לְבוֹלָהּוּ בִּידָא דְלוֹקָהּ. תימה מעיקרא נמי נוקמיה ציד הלוקח אפויי מטרתא למה לי דאמר הבעל

מוציא מיד הלוקח ואחריו מיד הבעל ולוקח מיד אחריו ואמר ר' דנפקא מינה כשיוציא הבעל מיד הלוקח תחלה אס יעשה פשרה צינו לאחריו

יפסיד הלוקח ואין נראה לי דא"כ הא דפריך מאי שגא מהא דתנן ומשני התם אית להו פסידא לכולהו הכא לוקח הוא דאית ליה פסידא מה הועילו חכמים בתקנתא כיון דמאי למיעבד פשרה בעל ואחריו ויפסיד הלוקח אלא נראה לי דלאו דוקא קאמר שיוציא הבעל מיד הלוקחות אלא ממון שאס היה מוציא הבעל מיד הלוקח היה אחריו מוציא מיד הבעל ולוקח מיד אחריו מעיקרא נמי מוקמינן ליה צידא דלוקח משום דאית ליה פסידא ולא יוכל בעל להוציא מידו: **ובן בעל חוב ושני דקוחות וכן אשה.** יש לתמוה אמאי אינטריך למיתני כל הני גוונא וי"ל דזריכי דאי מקמייתא הוה אמינא הראשונה מוציאה מיד השניה כיון ^(א) דאין לשניה כל כך פסידא שמוכל לגבות מצעלה ושיעבודא של ראשונה קודם וצדין הוציאה אצל בעל חוב מלוקח לא ואי אשמעינן בעל חוב מלוקח כדי שלא תנעול דלת צפני לוויין אצל אשה צעלת חוב מלוקח לא להכי צריכי כוליה:

הדרן עלך מי שהיה נשוי

אלמנה ניוזנת מנכסי יתומים מעשה ידיה שלהן.

גרסי' בלא וי"ו דאי גרסי' ומעשה ידיה שלהן צוי"ו היכי מצעיא ליה בגמ' אי ניוזנת תנן אי הניזונת תנן על כרחך ניוזנת תנן מדקמתי ומעשה ידיה שלהן. מ"ר: **וְאִין חֵיבִין בַּקְבוּרָתָהּ.** וא"ת פשיטא דהא בעל גופיה לא מייחייב בקבורתה היכא דלא ירית כמזונה דק"ל קבורתה תחת כמזונה וי"ל דהיא גופה קמ"ל מתני' דקבורתה תחת כמזונה דאכתי לא שמעי' ליה צבוס מקום צמשנה מיהו תימה הא דלא קמתי ואין חייבין צפרקונה ואי משום דצעי למיתני יורשי כמזונה חייבין צקבורתה הא נמי פשיטא אלא מי יקצנה וכי תימא ציצמה תחת לאשמועינן דיורשי כמזונה חייבין צקבורתה ולא יורשי נכסי מלוג א"כ מאי אינטריך למידק לעיל מדקמתי

יורשיה יורשי כמזונה אחוזה אלמנה שיש לה שני יורשין תיפוק ליה מדאינטריך למיתני הך צבא כלל וי"ל דאינטריך לאשמועינן אפ"י היכא דלא שקלה אלמנה כמזה כגון דליכא אלא מעטטלי אינן חייבים צקבורתה ואע"ג דהשתא הוו כיורשי כמזונה כיון שאינה גובה אותה מהם:

ניזונת תנן ובאנשי גליל' בו'. הא לא מצעיא ליה היכי סתם תנא דמתני' ולענין הלכתא כמאן דהא אשכחן פלוגתא דרב ושמואל צבא לעיל שיליה נערה (דף נד. וס) ועוד היכי פשיט דתר הכי מדשמואל הא שמואל פסק לעיל כאנשי גליל אלא נראה לי הכי פירושו ניוזנת תנן וכאנשי גליל שהיא ניוזנת על כרחן של יתומינן ולסלקא אין מעשה ידיה שלהן או הניזונת תנן וכאנשי יהודה דאפילו

מי שהיה נשוי פרק עשירי כתובות

והא מעשים בכל יום. דדיינין דנין דכיון דלשתדוף בני חרי טריף ממשעצדי: **פרדיסא.** כרם: **לעשר שנים.** שיאלכלנה עשר שנים ותחזור לצעלים צלא מעות דכתב ליה צמשלם שניא חילין תיפוק ארעא דין צלא כסף: **וקש.** הזקין: **איזו אפסיד אנפשיה.** לוקח שלקח שדה

מיד זה שמשכן כרם זה צאחריות לאוכלו י' שנים: **עבדי דקיש.** והדר מלוה על הלוקחות: **נכסי ליד.** (א) אמר לפניה נכסי ליד ואחריו לפלוני: **כי האי סא.** כר"ש דלומר מכירתו מכירה: **ואמר אביי נכסי ליד נו'.** לקמן מוקי להא שמעתא י' צתרייתא צאומר לנשואה: **הבעל מוציא מיד הלוקח.** אס צא לדון עמו יכול הוא לזכות דדין שהוא לוקח ראשון: **ואחריו.** יכול להוציא מיד הבעל די אמר אביי אין לאחריו צמקום הבעל כלום שנמן לה כשהיא פנויה וניסת אצל צאומר לנשואה ה"ק לה אחריו ליקני בעל לא ליקני: **ולוקח מיד אחריו.** כר"ש דלמר דמכירת הראשון מכירה: **ומוקמינן לה צידא דלוקח.** אין צ"ד מוקיין י' צבפעס הזאת אס צא להוציאן מיד הלוקח שאין הפעס הזאת דומה לראשונה מתחלה שנכנס להס לוקח זה מתכ מכירת האשה ומיד האשה יכול הבעל לטעון אני לקחתי ראשון אצל צו שהוציאן מיד אחריו שאין הבעל צוה אלאו דדין אין צית דין נוקקין צבעל דקאמר טעמיה לקמיה: **וכן בעל חוב ושני לקוחות.** ראוזנן נושה צשמעון מנה ולו שתי שדות ומכרן לשנים צו צחמשים וכו צחמשים וכתב צ"ח ללוקח שני דין ודצרים אין לי עמך צ"ח נוטל מיד הראשון וכלאן אין לומר הנחתי מקום שמצנה הימנו שהרי חוצו כנגד שמיאן ולוקח ראשון מוציא מיד השני וצ"ח חחר ומוציא אף צו מן הראשון ולוקח שני מצ"ח וחחרין חלילה עד שיעשו פשרה: **וכן אשה צעלה חוב.** שהיה לה חוב כמזונה על צעלה ומכר שמי שדומיו לשנים ואין צשניהא אלא כדי כמזונה וכתצה לשני דין ודצרים אין לי עמך האשה מוציאה מיד לוקח ראשון והוא מן השני י' והאשה מן הראשון והשני מן האשה ולוקח ראשון מיד השני וחחרין חלילה:

הדרן עלך מי שהיה נשוי

אלמנה ניוזנת מנכסי יתומים מעשה ידיה שלהן י"ו ואין חייבין בקבורתה יורשיה יורשי כתובתה חייבין בקבורתה: **גמ' איבעיא** להו ניוזנת תנן או הניזונת תנן ניוזנת תנן וכו' ולא סגי דלא ירבי לה או דלמא הניזונת תנן וכאנשי יהודה ואי בעו לא ירבי לה תא

צקבורתה. אס מתה שהרי יורשיה גוצין כמזונה מיורשי הבעל ועליהן לקוצרה שהרי צעלה תחת כמזונה חייב צקבורתה^(א) עכשיו שאינו יורשה היא תקצור עצמה: **גב' אנשי גליל היו כותבין את תהא יתצת צציתי ומיתונא מנכסי כל ימי מייגר ארמלוותך צציתי:** אנשי יהודה היו כותבין עד שירצו היורשין ליתן ליד כמזונתך לפיכך אס רצו היורשין נותנין לה כמזונה ופוטרינן אותה: **הניזונה סנן.** והכי קמתי אלמנה הניזונת מנכסי יתומים מעשה ידיה שלהם כל זמן שהם רוצים לזונה: **אי**

והלכך מעשה ידיה שלהן אצל לאנשי יהודה שמדעתם ניוזנת ויכולין לאנשי יהודה דאי צעו לא ירבי לה אפ"ה מעשה ידיה שלהן. מ"ר:

כנגד שתיהן ולוקח א' מוציא מיד לוקח ב' וב"ח חחר ומוציא אף צו מן הא' ולוקח ב' מבי"ח וחחר חלילה עד שיעשה פשרה ביניהן ואם רוצה לוקח שני מחפשי עס לוקח א' ולא יהי' לב"ח כלום שהוא אומר לו התפשרי עמי ואל תטרוף השדה מידי שאם תטרוף אותה סוף שיבוא ב"ח ויטרפנה ממך ועלי אינו יכול לבוא אם יתפייס עמו לוקח א' במעות אין לו לבעי"ח כלום וכן אשה ב"ח שהיה לה חוב כתובתה על בעלה ומכר ב' שדותיו לשנים ואין בשותיהן אלא כנגד כתובתה וכתבה לב' דו"ד אל"ע האשה מוציאה מיד לוקח א' והוא מן הב' ותאשה מן הא' והשני מן האשה ולוקח א' מן הב' וחזרות חלילה עד שיעשו פשרה ביניהן: **אלמנה** נוזינת מנכסי יתומים ומעשה ידיה שלהן ואינן חייבין בקבורתה יורשי' יורשי כתובתה חייבים בקבורתה. פי' אחרי שהן זנין אותה הן זוכים בעצ" כמו שהיתה עושה לבעל שתקנו מוונת תחת מעי' ואין חייבים בקבורתה שאחרי מותה באין יורשי' ותובעים כתובתה מן

מסורת הש"ס

(א) [נסוכה מד. וש"נ], (ב) [נפי צ"מ קטן:], (ג) צ"צ קלו. [נסוכה כה:], (ד) נסוכה כה: צ"צ קלו. קעד: [נערבין כה:], (ס) [נפי מוס' צ"צ קלט: ד"ה הסג:], (ו) לעיל מג. פא.], (ז) [לעיל כג:], (ח) צ"ל לקמן מוקי לה צשמעין אמר לפניהו כו'. והאשה חוזרת ומוציאה אף צו מן הראשון והשני מן האשה וכו'. רש"ל,], (ט) [לעיל מז:]

❧

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה וכן מי דאין לשניה. ר"צ עיין צצ"ח סי' נל:

❧

מוסף רש"י

איהו רשע ערוס. המתעבר על ריב לא לו ומבטל מתצטע הנותן שאמר נכסי לך ואחריו לפנוי, וברטנו לא היה ראשון מוכר לאחרים להפסיד אחריו, ערוס דמכר מקום מללס הא ומה שעשה עשו, שהנמן לא מוחה צבעת המתנה כרשב"ג דלמר אס קדס ראשון ומכר מה שעשה עשו, כי אין לאחריו אלא מה ששייר לראשון והרי לא שיר לו כלום (ורש"ם ב"ב קעד):

הדרן עלך מי שהיה נשוי

אלמנה ניוזנת מנכסי יתומים. דהאי נמי תנאי כמזה הוא את תהא יתצא צציתי ומיתונא מנכסי כל ימי מייגר ארמלוותך (וע"ד גז).

❧

תוספות ר"ר (המשיך) מוכח דמורה רשב"ג דפליג בפיקוין דלעיל בכותב לאשתו דו"ד א"ל בנכסיו בחייו ובמותך דאקמר ח"ק שאם מתה אינו יורשה ורשב"ג אמר אם מתה יירשנה שותנה עבש"ב וחבאו כסל במתנה שאנו מתנים שאם תמות האשה בלא בנים שתחזור הגרוניא ליורשי אבי' שהתנאי קיים דע"כ לא קאמר רשב"ג אלא בני"מ דממילא נפל לה אבל היכא דדעת אחרת מקנה אותו שמתנה והכל לפי דעת המקנה דהא אבוי הכא כרשב"ג ס"ל ואמר דאחריו קני ובעל לא ליקני: וכן ב"ח וכן אשה וב"ח. תנא וכן ב"ח וב"ל לקוחות וכן אשה ב"ח וב' לקוחות פי' ראובן לזה משמעון מנה ולו שתי שדות ומכר לב' לקוחות וזו בני וזו וב' ב"ח ללוקח ב' דו"ד א"ל עמך ב"ח מוציא מיד האי וכאן א"ל הנחתי לך מקום שגובה ממנו שהרי חובו